

Покальчук О. К., аспірант, Пузирьова П. В., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО СТРАХОВОГО РИНКУ У ФОКУСІ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Анотація. В статті визначено, що інноваційний розвиток національного страхового ринку у фокусі стратегічних пріоритетів визначається стратегічними інноваціями для страхового ринку України, а саме можливістю розширення використання технологій штучного інтелекту та аналізу даних для більш точного прогнозування ризиків і управління портфелем страхових продуктів; можливістю зменшення витрат та більшою доступністю страхових послуг для споживачів. Встановлено сутність інноваційного розвитку національного страхового ринку, яка визначається рядом стратегічних пріоритетів, спрямованих на покращення ефективності, забезпечення конкурентоспроможності та задоволення зростаючих потреб клієнтів, а саме: цифрова трансформація та технології; аналітика та обробка даних; страхування на основі поведінки та підписання угод; розробка нових продуктів; взаємодія з клієнтами та клієнтоорієнтованість; гнучкість та адаптивність; партнерства та співпраця. Доведено, що визначені стратегічні пріоритети спрямовані на те, щоб національний страховий ринок став більш адаптованим до сучасних викликів, ефективним та здатним задовольняти зростаючі очікування та потреби клієнтів.

Ключові слова: інноваційний розвиток, страховий ринок, стратегічні пріоритети, страхові послуги, конкурентоспроможність, клієнтоорієнтованість.

Pokalchuk O. K., Puzyrova P. V.

Kyiv National University of Technologies and Design

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF BUSINESS PROCESSES IN THE DIGITALIZATION'S VECTOR

Abstract. The article defines that the innovative development of the national insurance market in the focus of strategic priorities is determined by strategic innovations for the insurance market of Ukraine, namely the possibility of expanding the use of artificial intelligence technologies and data analysis for more accurate risk forecasting and insurance product portfolio management; the possibility of cost reduction and greater availability of insurance services for consumers. The essence of the innovative development of the national insurance market is established, which is determined by a number of strategic priorities aimed at improving efficiency, ensuring competitiveness and meeting the growing needs of customers: digital transformation and technologies; analytics and data processing; insurance based on behavior and signing agreements; development of new products; interaction with customers and customer orientation; flexibility and adaptability; partnerships and cooperation. It has been proven that the studied strategic priorities are aimed at making the national insurance market more adaptable to modern challenges, efficient and capable of meeting the growing expectations and needs of clients.

Key words: innovative development, insurance market, strategic priorities, insurance services, competitiveness, customer orientation.

Вступ. Актуальність інноваційного розвитку національного страхового ринку у фокусі стратегічних пріоритетів визначається стратегічними інноваціями для страхового ринку України, а саме можливістю розширення використання технологій штучного інтелекту та аналізу даних для більш точного прогнозування ризиків і управління портфелем страхових продуктів; можливістю зменшення витрат та більшою доступністю страхових послуг для споживачів. Також при цьому виникає можливість впровадження

цифрових платформ і мобільних додатків для зручного оформлення полісів, подання заяв на виплати та отримання іншої інформації, що збільшує доступність послуг для клієнтів і полегшує взаємодію зі страховиками.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сутності інноваційного розвитку національного страхового ринку у фокусі стратегічних пріоритетів в умовах сьогодення.

Результати досліджень. Сутність інноваційного розвитку національного страхового ринку може бути узагальнена через кілька ключових аспектів та стратегічних пріоритетів: технологічна трансформація (використання передових технологій для автоматизації процесів та поліпшення ефективності роботи страхових компаній); розробка і впровадження цифрових платформ для онлайн-комерції та обслуговування клієнтів; збір та аналіз даних (активне використання аналітики даних для оцінки ризиків, прогнозування тенденцій та вдосконалення стратегій ціноутворення на ринку страхування; розвиток систем збору даних через IoT та інші джерела для більш точного визначення ризиків); страхування на основі клієнтських потреб (розробка персоналізованих страхових продуктів, які відповідають конкретним потребам клієнтів; використання інновацій для покращення якості обслуговування та взаємодії з клієнтами); розвиток нових страхових продуктів (створення продуктів, спрямованих на покриття нових видів ризиків, таких як кібербезпека, зміна клімату, а також адаптація до сучасних економічних та соціальних викликів; партнерство з інноваційними галузями, такими як технології блокчейну чи штучний інтелект, для створення новаторських страхових рішень); збільшення фінансової стійкості (розробка стратегій управління ризиками та фінансового планування для забезпечення стійкості страхових компаній у мінливих умовах; використання фінтех інновацій для оптимізації фінансових процесів та інвестицій); узгодженість із законодавством (залучення до урядових ініціатив для сприяння інноваціям у страховій галузі, узгодження законодавства для підтримки цього розвитку; активна участь у діалозі з регуляторами та галузевими організаціями для створення сприятливого середовища для інновацій у сферу страхового ринку). Ці стратегічні пріоритети спрямовані на створення гнучкого, конкурентоспроможного та високотехнологічного страхового ринку, який може ефективно відповідати на зростаючі виклики та потреби клієнтів [1–5].

Інноваційний розвиток національного страхового ринку може бути ключовим чинником його конкурентоспроможності та стійкості в епоху швидких змін. Для цього важливо визначити стратегічні пріоритети, які сприятимуть вдосконаленню галузі (табл. 1) [6–8]. Ці стратегічні пріоритети мають сприяти створенню більш гнучких, ефективних та конкурентоспроможних моделей національного страхового ринку.

Аналізуючи сучасний стан ринку страхових послуг треба наголосити на тому, що у II кв. 2023р. обсяг активів страховиків життя збільшився – на 4%, активи ризикових страховиків незначно зменшилися через вихід з ринку семи установ. Обсяги премій і виплат зі страхування життя протягом кварталу майже не змінилися. Однак порівняно з II кв. 2022 р. зміни значні: премії були вищими на 18%, а виплати – аж на 56%. Обсяги валових премій із ризикового страхування зросли на 12% за квартал і досягли рівня IV кв. 2021 . Виплати зросли на 3% за квартал. Премії та виплати зросли приблизно на 40% порівняно з II кв. 2022 р. У II кв. обсяг премій з автостраховання (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») збільшився на 21%, перевищивши довоєнний рівень [9–11].

Частка премій з автостраховання протягом повномасштабної війни незмінно перевищує половину загальних надходжень ризикових страховиків. Обсяги премій з особистого страхування (страхування життя та медичне) за квартал майже не змінилися. Премії зі страхування майна зросли на 9% протягом кварталу, проте їхній обсяг все ще

становить лише близько половини довоєнного. За рештою видів страхування надходження переважно зменшувалися (рис. 1–6).

Таблиця 1

**Стратегічні пріоритети, які сприятимуть вдосконаленню
страхового національного ринку**

Стратегічний напрям	Характеристика
Цифрова трансформація	1. Впровадження технологій штучного інтелекту та машинного навчання для аналізу ризиків та швидкого прийняття рішень. 2. Розробка мобільних додатків для зручного управління полісами та здійснення страхових виплат. 3. Використання блокчейн-технологій для покращення безпеки та достовірності даних.
Розвиток продуктів	1. Створення нових страхових продуктів, відповідних потребам сучасного споживача. 2. Розвиток страхування для нових сегментів ринку, таких як кіберстрахування, страхування кіберзагроз, страхування для стартапів тощо.
Аналітика та оцінка ризиків	1. Використання великих даних для прогнозування та аналізу ризиків. 2. Розвиток інноваційних методів оцінки ризиків, включаючи використання сенсорів та інтернету речей для отримання реального часу інформації.
Партнерства та екосистеми	1. Встановлення стратегічних партнерств із технологічними компаніями, щоб спільно розробляти інноваційні рішення. 2. Створення екосистем, що об'єднує страховиків, стартапи, технологічні компанії та інші учасники для спільного розвитку.
Клієнтський досвід	1. Зосередження на поліпшенні клієнтського досвіду за допомогою інтерактивних технологій та сервісів. 2. Застосування аналітики для розуміння потреб клієнтів та персоналізації страхових пропозицій
Регуляторна взаємодія	1. Активна участь у взаємодії з регуляторами для розробки інноваційних стандартів та політик. 2. Залучення до діалогу із законодавцями щодо супроводження та підтримки ініціатив з інновацій.

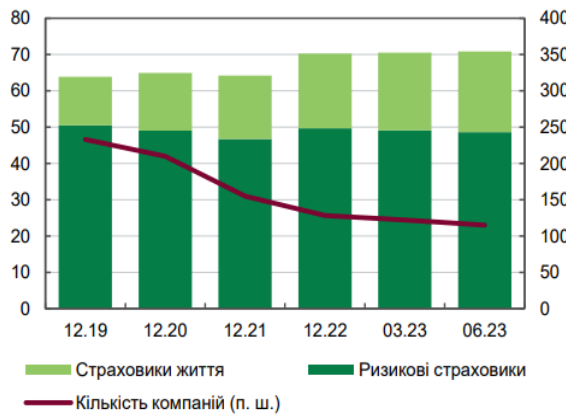
Джерело: згруповано авторами на основі [6–8].

Отже, страховий ринок України також пройшов через етап інноваційного розвитку, пристосовуючись до сучасних тенденцій та вимог клієнтів [12–15]. Основними інноваційними напрямками на страховому ринку України визначено:

1. Цифрові технології та онлайн-сервіси: впровадження електронного оформлення полісів та інших документів; розробка мобільних додатків для зручного керування полісами та звернень клієнтів; онлайн-калькулятори та калькулятори ризиків для визначення вартості страхування.

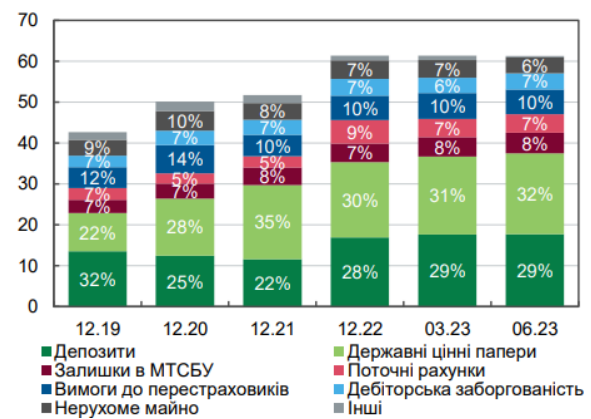
2. Страхування кібербезпеки: запровадження нових видів страхування, зокрема страхування кібербезпеки для захисту клієнтів від кібератак та втрати даних.

3. Автомобільне страхування на основі телематики: використання телематичних систем для визначення ступеня ризику при автомобільному страхуванні; програми знижок для водіїв, які демонструють безпечний стиль водіння.

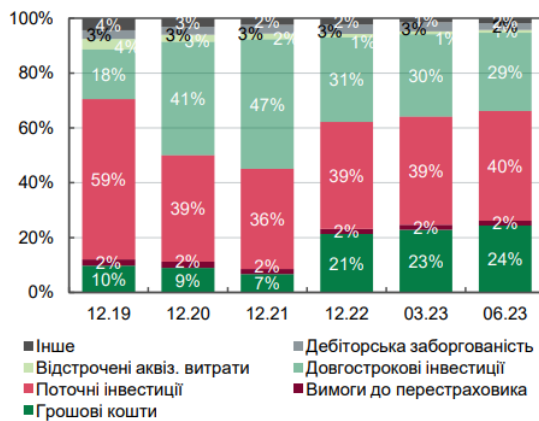
Джерело: побудовано авторами на основі [9–11].

Рис. 1. Обсяг активів страховиків та їхня кількість, млрд грн

Джерело: побудовано авторами на основі [9–11].

Рис. 2. Структура прийнятних активів на покриття резервів страховиків, млрд грн

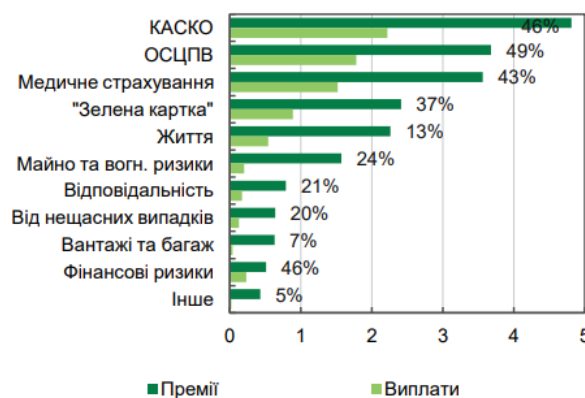
Джерело: побудовано авторами на основі [9–11].

Рис. 3. Структура активів страховиків життя на 01.07.2023 р.

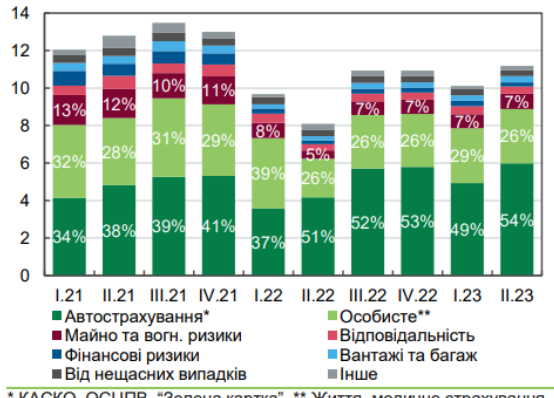
Джерело: побудовано авторами на основі [9–11].

Рис. 4. Структура активів ризикових страховиків на 01.07.2023 р.

Джерело: побудовано авторами на основі [9–11].

Рис. 5. Страхові премії та виплати за найпоширенішими видами страхування за II кв. 2023 р., млрд грн

Джерело: побудовано авторами на основі [9–11].

Рис. 6. Структура страхових премій за основними видами страхування, млрд грн

4. Страхування від природних лих та кліматичних ризиків: розробка страхових продуктів для захисту від наслідків природних лих, таких як повені, землетруси та інші кліматичні ризики.

5. Страхування життя та здоров'я: впровадження програм страхування здоров'я з елементами винагородження за активний спосіб життя; розвиток страхових продуктів для критичних захворювань та інноваційних методів визначення ступеня ризику.

6. Мікрострахування: розробка інноваційних рішень для страхування малих сум з мінімальними формальностями, що полегшує доступ до страхування для широкого кола населення.

7. Страхування відповідальності: зростання популярності страхування відповідальності для підприємств та фізичних осіб; впровадження нових підходів до оцінки ризиків відповідальності та розробка відповідних страхових продуктів.

8. Співпраця з фінтех-компаніями: укладення партнерських угод з фінтех-компаніями для розвитку та впровадження інноваційних рішень у страхову сферу.

Таким чином, інновації на страховому ринку України спрямовані на поліпшення якості обслуговування клієнтів, оптимізацію процесів та розширення спектру страхових послуг для відповіді на сучасні виклики та потреби ринку.

Висновки. Отже, сутність інноваційного розвитку національного страхового ринку визначається рядом стратегічних пріоритетів, спрямованих на покращення ефективності, забезпечення конкурентоспроможності та задоволення зростаючих потреб клієнтів: цифрова трансформація та технології (впровадження технологій для зручності клієнтів та оптимізації внутрішніх процесів; розробка онлайн-платформ для покупки, управління та заявок на страхові продукти); аналітика та обробка даних (використання аналітики даних для точного визначення ризиків та адаптації тарифів; застосування машинного навчання для прогнозування та управління ризиками); страхування на основі поведінки та підписання угод (використання технологій IoT для збору даних про поведінку страховиків; впровадження смарт-контрактів для автоматизації виплат та управління страховими подіями); розробка нових продуктів (створення інноваційних страхових продуктів, враховуючи сучасні ризики - кіберстрахування, страхування від кібератак; постійна модифікація та адаптація продуктового портфеля); взаємодія з клієнтами та клієнтоорієнтованість (побудова відкритого діалогу з клієнтами через різні канали зв'язку; посилення зусиль з покращення клієнтського досвіду та задоволення їхніх потреб); гнучкість та адаптивність (швидка адаптація до змін в економічних, соціальних та технологічних умовах; гнучкість у впровадженні нових технологій та стратегій); партнерства та співпраця (встановлення партнерств із технологічними стартапами для спільної розробки нових продуктів та послуг; співпраця з іншими секторами, такими як фінанси чи технології, для створення комплексних рішень) [1–15]. Таким чином, вище зазначені стратегічні пріоритети спрямовані на те, щоб національний страховий ринок став більш адаптованим до сучасних викликів, ефективним та здатним задовольняти зростаючі очікування та потреби клієнтів.

Список використаної літератури

1. Агрес О., Грицина О., Синявська Л. Інноваційний розвиток страхової діяльності як один із методів зростання її ефективності. *Аграрна економіка*. 2022. Т. 15, № 1–2. С. 26–34.
2. Ареф'єва О. В., Комарецька П. В. Інтереси стейкхолдерів в організаційному забезпеченні стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 9 (87). С. 80–85.
3. Єгоричева С. Б., Таранець Б. В. Інноваційний розвиток українського страхового ринку. *Вісник Університету банківської справи*. 2020. № 3. С. 66–72.
4. Заколюдажний В. О. Характеристика сучасних тенденцій інноваційного розвитку страхової діяльності. *Економіка та держава*. 2017. № 5. С. 89–92.

5. Комарецька П. В. Прогнозування та стратегія управління фінансовим потенціалом підприємства як елемент становлення і розвитку фінансової системи України. *Фінансова система України: становлення та розвиток: зб. наук. пр. Наукові записки. Серія: Економіка*. 2006. Вип. 8, Ч. 2. Острог: Видавництво "Національний університет "Острозька академія", 2006. С. 199–210.
6. Комарецька П. В. Фінансовий потенціал: його складові, фактори впливу та умови розвитку. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна "Еволюція наукових знань і сучасні проблеми економічної теорії": Економічна серія*. 2005. Вип. 663. С. 144–148.
7. Комарецька П. В. Формування стратегії управління фінансовим потенціалом підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні: збірник наукових праць*. 2006. Вип. 9 (64). С. 90–92.
8. Поколотний В. В. Інноваційні аспекти розвитку систем управління у страховому бізнесі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Економічна*. 2011. № 970. С. 372–375.
9. Попова Л. В., Федішин М. П., Білявська А. В. Інноваційно-технологічний розвиток страхового ринку України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Т. 30 (69), № 6 (2). С. 103–107.
10. Прокоф'єва О. В. Сучасні тенденції інноваційного розвитку страхової та перестрахової діяльності. *Агросвіт*. 2023. № 5–6. С. 86–93.
11. Пузирьова П. В., Ковальська Ю. Г. Актуальні аспекти менеджменту організації страхового бізнесу. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 3 (130). С. 100–103.
12. Пузирьова П. В. Матриця ключових стратегій в управлінні фінансовим потенціалом промислових підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 6 (108). С. 151–156.
13. Пузирьова П. В. Основні положення розробки і реалізації фінансової стратегії суб'єктів бізнесу в умовах сталого розвитку. *Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects: the 9th International scientific and practical conference, Berlin, Germany, February 20–22, 2022*. MDPC Publishing, Germany, February, 2022. P. 385–391.
14. Пузирьова П. В., Ковальська Ю. Г. Теоретичні аспекти фінансових інвестицій, їх особливості, форми та стратегічні напрями. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 6 (133). С. 83–86.
15. Черняк Я. Я., Клапків Л. М. Детермінанти розвитку інновацій у страховому бізнесі. *Інноваційна економіка*. 2018. № 1–2. С. 182–188.